

USMERNENIE RIADIACEHO ORGÁNU Č. 7

Verzia č. 3

Programové obdobie 2014 – 2020

Vec:	K vybraným aspektom implementácie dopytovo – orientovaných projektov v rámci operačného programu Efektívna verejná správa
Určené:	Prijímateľom o nenávratný finančný príspevok z Operačného programu Efektívna verejná správa na základe výziev „Občianska informovanosť a participácia“ (OPEVS_DOP-PO1-SC1.1-2017-4 až 6) a „Tvorba lepšej verejnej politiky“ (OPEVS_DOP-PO1-SC1.1-2017-1 až 3)
Na vedomie:	Oddelenie implementácie projektov a oddelenie finančného riadenia projektov odboru operačného programu Efektívna verejná správa sekcie európskych programov Ministerstva vnútra SR
Vydáva:	Ministerstvo vnútra SR ako Riadiaci orgán pre Operačný program Efektívna verejná správa
Záväznosť:	Usmernenie má záväzný charakter v celom svojom rozsahu.
Počet príloh:	
Dátum vydania:	17.07.2019
Dátum účinnosti:	17.07.2019
Schválil:	JUDr. Adela Danišková, v.r. generálna riaditeľka sekcie európskych programov, v súlade s nariadením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o úlohách v rámci niektorých operačných programov č. 59/2016

Obsah

1 Úvod	2
2 Výklad a definície pojmov	3
2.1 Pojem „účastník projektu“ vo vzťahu k oprávneným aktivitám projektov z vyzvaní na DOP	3
2.2 Výklad a uplatňovanie časovej oprávnenosti realizácie projektu v rámci DOP	5

1 Úvod

Cieľom tohto usmernenia Riadiaceho orgánu pre operačný program Efektívna verejná správa (ďalej aj „RO pre OP EVS“) je stanoviť jednotný výklad a spoločné postupy k vybraným aspektom implementácie dopytovo – orientovaných projektov (ďalej aj „DOP“) v rámci operačného programu Efektívna verejná správa a to najmä v uvedených oblastiach:

- A.) nastavenia podmienok a inštrukcie pre prijímateľov o nenávratný finančný príspevok z Operačného programu Efektívna verejná správa (ďalej len „Prijímateľ“) ohľadom uplatňovania definície pojmu „účastník projektu“ podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1304/2013 z 17. decembra 2013 o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006 a nástroja pre zber údajov o účastníkoch tzv. Karty účastníka pri organizovaní zhromaždení, stretnutí za účelom verejných diskusií, poskytovania informácií obyvateľom, subjektom verejnej správy s cieľom participácie na tvorbe lepších verejných politík;
- B.) výkladu a uplatňovania podmienky poskytnutia príspevku č. 2.9.5 „Časová oprávnenosť realizácie projektu“ výziev „Občianska informovanosť a participácia“ (OPEVS_DOP-PO1-SC1.1-2017-4 až 6) a „Tvorba lepšej verejnej politiky“ (OPEVS_DOP-PO1-SC1.1-2017-1 až 3) vo fáze implementácie projektu;

2 Výklad a definície pojmov

2.1 Pojem „účastník projektu“ vo vzťahu k oprávneným aktivitám projektov z vyzvaní na DOP

Účastníci sú osoby, ktoré priamo využívajú intervenciu ESF, ktoré možno identifikovať na základe ich charakteristiky a možno si vyžiadať ich charakteristiku a pre ktoré sú vyhradené špecifické výdavky. (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013).

V zmysle prílohy D usmernenia EK Monitorovanie a hodnotenie politiky súdržnosti EÚ¹ (ďalej len „usmernenie EK“) sa pri rozhodovaní o tom, kto má byť účastníkom majú vplyv tieto skutočnosti:

- za účastníka projektu by sa nemali považovať osoby, ktoré sa zúčastňujú na aktivitách s tzv. otvorenými dverami alebo ktoré využívajú neformalizované elektronické služby. V tomto prípade neprichádza podpora ako cielená na priamy prospech vybraných identifikovaných jednotlivcov. To znamená, že je ponúkaná širšej verejnosti.
- za účastníka by sa nemali považovať osoby, ktoré za účelom dosiahnutia cieľa dostali napríklad dáke školenie, ale nie sú cieľovou skupinou a nie sú pre nich očakávané žiadne výsledky.

Pre projekty ESF z OP EVS je relevantný tiež výklad prílohy D usmernenia EK k započítaniu účastníka pri projektoch zameraných na budovanie kapacít, a to najmä kapacít verejnej správy, ktoré je možné charakterizovať ako "investíciu do schopnosti verejných orgánov vykonávať svoje funkcie". Aktivity na budovanie kapacít môžu podporovať jednotlivcov (zamestnancov verejného / súkromného sektora) alebo subjekty. Podpora jednotlivcom zahŕňa zdokonalenie zručností a kompetencií. Aktivity podporujúce subjekty môžu zahŕňať intervencie troch typov: zavedenie alebo zlepšenie procesov, organizačné alebo štrukturálne zmeny alebo investovanie zdrojov, pričom takéto intervencie, ktoré podporujú iba subjekty alebo skupinu subjektov, nepredpokladajú individuálnych účastníkov.

a)

V prípade projektov na základe výziev pre DOP boli identifikované tieto činnosti, ktoré na základe oprávnených typov aktivít vyzvaní predpokladajú zapojenie osôb:

- prehĺbenie informovanosti a informovaného rozhodovania občanov v témach, ktoré sa ich týkajú
- podpora verejných diskusií a zapájania širšej verejnosti do odbornej diskusie, zvyšovanie kvality verejnej diskusie o verejných politikách, podpora odborných podujatí na tému reforma verejnej správy

¹ http://www.partnerskadohoda.gov.sk/data/files/2215_annex-d-practical-guidance-on-data-collection-and-validation-may-2016.pdf

- podpora otvorených dát – vzdelávanie verejnosti o prístupe k informáciám, šírenie povedomia o projektoch otvorených dát

RO pre OP EVS vyhodnotilo, že osoby prítomné na konkrétnej aktivite/činnosti projektu, ktorá je v súlade s vyššie vymedzenými charakteristikami aktivity, **nie sú účastníkmi projektu a preto sa na nich nevzťahuje povinnosť zberu údajov cez Kartú účastníka.**

Zdôvodnenie:

Výzvy na DOP sú vo všeobecnosti zamerané na subjekty (MNO v prepojení na inštitúcie verejnej správy) s cieľom zlepšiť vykonávanie verejnej správy. Poskytovanie informácií obyvateľom ako prijímateľom služieb verejnej správy sú nástrojom ako dosiahnuť ich participáciu na správe štátu a v konečnom dôsledku zlepšenie verejných služieb, ktorých sú prijímateľom spoločne s inými osobami. To znamená, že výzvy nie sú zamerané na podporu konkrétnej cieľovej skupiny a poskytovanie informácií nemá priamy vzdelávací charakter s cieľom zlepšiť postavenie vymedzenej cieľovej skupiny, ale je len nástrojom na zlepšenie kvality podnetov zo strany verejnosti. Medzi takéto aktivity zaraďujeme aj všetky druhy informačných aktivít (školenie, workshop, konferencia), ktorých účelom je šírenie výsledkov a výstupov projektu bez ohľadu na to, že preferuje účasť občanov zo skupiny, ktorej sa oblasť riešenej verejnej politiky špecificky dotýka (napr. zdravotný personál, občianski aktivisti a zástupcovia MNO, malí podnikatelia v oblasti poľnohospodárstva).

To platí aj pre projekty s merateľným ukazovateľom P0717 Počet osôb cieľovej skupiny zapojených do projektu, ktorého definícia je postavená na osobách cieľovej skupiny zapojených do projektu, v prípade, že je v súlade so zdôvodnením uvedeným vyššie. V tejto súvislosti RO pre OP EVS upozorňuje, že predchádzajúca veta nezbavuje žiadnym spôsobom Prijímateľa povinnosti naplniť stanovenú hodnotu uvedeného ukazovateľa preukázateľným spôsobom podľa požiadaviek RO pre OP EVS (napr. fotodokumentácia, prezenčná listina a podobne).

b)

V prípade projektov na základe výziev pre DOP, ktoré v súlade oprávnenými typmi aktivít vyzvaní predpokladajú zapojenie osôb v postavení zamestnancov VS (najmä z radov samosprávy) alebo iných osôb podieľajúcich sa na projekte (napr. osoby v tímoch zabezpečujúce niektoré aktivity), ktoré sa nedajú priradiť pod širšiu verejnosť.

RO pre OP EVS vyhodnotilo, že osoby v postavení zamestnancov VS alebo iných osôb podieľajúcich sa na projekte, prítomné na konkrétnej aktivite/činnosti projektu, ktorá je v súlade s cieľmi vyzvaní, **nie sú účastníkmi projektu a preto sa na nich nevzťahuje povinnosť zberu údajov cez Kartú účastníka.**

Zdôvodnenie:

Výzvy na DOP sú vo všeobecnosti zamerané na subjekty (MNO v prepojení na inštitúcie verejnej správy) s cieľom zlepšiť vykonávanie verejnej správy. Operácie môžu mať aj charakter investičnej podpory MNO napríklad formou financovania personálnych výdavkov (cieľom však nie je poskytovanie zamestnania týmto osobám), ale hlavným cieľom projektov je zlepšenie verejnej správy formou informovania a zapojenia občianskej spoločnosti, ktorá svojím pôsobením a podnetmi prispieva k zlepšeniu verejnej správy. Na realizáciu tohto cieľa môže byť osobám v postavení zamestnancov verejnej správy alebo iným osobám podieľajúcim sa na projekte poskytnuté školenie napríklad na zber, vyhodnotenie a riešenie podnetov od občanov alebo na zabezpečenie niektorých činností projektu. Poskytovanie takýchto školení zamestnancom a zástupcom poskytovateľov služieb verejnej správy (najmä samosprávy) alebo iným osobám podieľajúcim sa na projekte je nástrojom ako zabezpečiť efektívnu participáciu občanov na správe štátu s cieľom v konečnom dôsledku zlepšiť verejné služby. Z uvedeného vyplýva, že takáto intervencia na dosiahnutie cieľov projektu nie je zameraná na podporu uvedených jednotlivcov a nie sú očakávané pre nich žiadne kvalitatívne výsledky. Pravidlá uvedené v tomto usmernení v kapitole 2.1 majú charakter výkladu, sú platné všeobecne a nie sú viazané účinnosťou usmernenia. Pre postup prijímateľov pri implementácii dotknutých projektov sú tieto pravidlá záväzné dňom účinnosti tohto usmernenia.

2.2 Výklad a uplatňovanie časovej oprávnenosti realizácie projektu v rámci DOP

Definície časovej oprávnenosti realizácie projektu:

- I. *Definícia podmienky poskytnutia príspevku č. 2.9.5 „Časová oprávnenosť realizácie projektu“:*

Žiadateľ v spolupráci s partnerom/-mi (ak je relevantné) je povinný predložiť ŽoNFP s harmonogramom realizácie aktivít **maximálne v rozsahu 24 mesiacov pre realizáciu hlavných aktivít** (zodpovedajúcich realizácii odborných častí oprávnených aktivít projektu podľa časti 2.3.1 výzvy) **a maximálne 3 mesiace na realizáciu oprávnených aktivít na administratívne a finančné ukončenie projektu.**

Celková dĺžka realizácie oprávnených aktivít projektu môže dosiahnuť potom maximálne 27 mesiacov.

Prípadné zmeny obdobia realizácie aktivít projektu počas jeho implementácie musia byť, okrem iného, v súlade s článkom 65 všeobecného nariadenia a podmienkami Zmluvy o poskytnutí NFP. To znamená, že musia byť dostatočne zdôvodnené a schválené poskytovateľom v súlade s procesom pre zmeny zmluvy. Takéto predĺženie realizácie projektu

neznamená porušenie tejto podmienky poskytnutia ako je definovaná vyššie.

Maximálna dĺžka realizácie projektu: 36 mesiacov od nadobudnutia účinnosti Zmluvy o poskytnutí NFP.

Oprávnené obdobie realizácie aktivít projektu sa začína najskôr v deň nadobudnutia účinnosti Zmluvy o poskytnutí NFP a trvá najneskôr do ukončenia realizácie oprávnených aktivít projektu v súlade s predchádzajúcou vetou, avšak nie neskôr ako do 31.12.2023.

II. *Definícia ukončenej operácie podľa čl. 2 „Vymedzenie pojmov“ Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006:*

Ukončená operácia je operácia, ktorá bola fyzicky ukončená alebo plne vykonaná a všetky s ňou súvisiace platby boli uhradené prijímateľmi a prijímateľom bol vyplatený príslušný verejný príspevok.

III. *Definícia pojmov realizácie a ukončenia projektu podľa čl. 1 „Všeobecné ustanovenia“ Všeobecných zmluvných podmienok Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej aj „Zmluvy o poskytnutí NFP“):*

Finančné ukončenie Projektu (zodpovedá pojmu ukončenie Realizácie Projektu, ako tento pojem (ukončenie realizácie projektu) používa Systém riadenia Európskych štrukturálnych a investičných fondov - programové obdobie 2014 - 2020 a súčasne v zmysle Systému finančného riadenia sa Projekt po ukončení Realizácie Projektu označuje ako „ukončená operácia“) – nastane dňom, kedy po zrealizovaní všetkých aktivít v rámci realizácie aktivít Projektu došlo k splneniu oboch nasledovných podmienok:

- a) prijímateľ uhradil všetky oprávnené výdavky všetkým svojim dodávateľom a tieto sú premietnuté do účtovníctva prijímateľa v zmysle príslušných právnych predpisov SR a podmienok stanovených v Zmluve o poskytnutí NFP a
- b) prijímateľovi bol uhradený/zúčtovaný zodpovedajúci NFP.

Realizácia projektu je obdobie od začatia realizácie hlavných aktivít projektu až po finančné ukončenie projektu.

Realizácia aktivít projektu je realizácia všetkých hlavných ako aj podporných aktivít projektu v súlade so Zmluvou o poskytnutí NFP; uvedená definícia sa v Zmluve o poskytnutí NFP používa vtedy,

ak je potrebné vyjadriť vecnú stránku realizácie aktivít projektu bez ohľadu na časový faktor;

Realizácia hlavných aktivít Projektu zodpovedá obdobiu, tzv. fyzickej realizácie projektu, t. j. obdobiu, v rámci ktorého prijímateľ realizuje jednotlivé hlavné aktivity projektu od začatia realizácie hlavných aktivít projektu do ukončenia realizácie hlavných aktivít projektu. Maximálna doba realizácie hlavných aktivít projektu zodpovedá oprávnenému obdobiu stanovenému vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP, pričom za žiadnych okolností nesmie prekročiť termín stanovený v článku 65 odsek 2 všeobecného nariadenia, t.j. 31.12.2023;

IV. Ustanovenia Zmluvy o poskytnutí NFP k pozastaveniu realizácie hlavných aktivít projektu podľa čl. 8 „Realizácia aktivít projektu“ ods. 3 a ods. 4:

Prijímateľ je oprávnený pozastaviť Realizáciu hlavných aktivít Projektu, ak Realizácii hlavných aktivít Projektu bráni Okolnosť vylučujúca zodpovednosť (OVZ), a to po dobu trvania OVZ. Čas trvania OVZ sa nezapočítava do doby Realizácie hlavných aktivít Projektu, pričom však Realizácia hlavných aktivít Projektu musí byť ukončená najneskôr do uplynutia stanoveného obdobia oprávnenosti podľa právnych aktov EÚ, t.j. do 31. decembra 2023. Postup podľa tohto ods. 3 sa bude analogicky aplikovať aj v prípade, ak Poskytovateľ pozastaví poskytovanie NFP z dôvodu OVZ (ods. 6 písm. c) v spojení s ods. 11 písm. b) tohto článku VZP).

Prijímateľ je oprávnený pozastaviť Realizáciu hlavných aktivít Projektu aj v prípade, ak sa Poskytovateľ dostane do omeškania:

a) s vykonaním úkonu alebo postupu, ktorý realizuje podľa tejto Zmluvy o poskytnutí NFP alebo na jej základe sám alebo ho realizuje iný na to oprávnený subjekt o viac ako 30 kalendárnych dní, a to po dobu omeškania Poskytovateľa; v prípade, ak táto Zmluva alebo Právne dokumenty a/alebo Právne predpisy SR alebo právne akty EÚ nestanovujú lehotu na vykonanie úkonu alebo postupu, Prijímateľ je oprávnený pozastaviť Realizáciu hlavných aktivít Projektu po márnom uplynutí 30 kalendárnych dní, odkedy mal Poskytovateľ povinnosť začať konať. V prípade ŽoP sa lehota uvedená v predchádzajúcej vete počíta odo dňa splatnosti ŽoP uvedenej v článku 132 všeobecného nariadenia. Uvedené neplatí, ak bolo omeškanie Poskytovateľa zavinené Prijímateľom. V prípade, že Poskytovateľ vykoná predmetný úkon alebo postup, dňom, kedy sa dozvedel o vykonaní tohto úkonu alebo postupu je Prijímateľ povinný pokračovať v Realizácii hlavných aktivít Projektu alebo

b) s výkonom finančnej kontroly verejného obstarávania podľa článku 3 VZP, a to po dobu omeškania Poskytovateľa.

Doba Realizácie hlavných aktivít Projektu sa v prípadoch uvedených v písm. a) a v písm. b) vyššie predĺži o čas omeškania Poskytovateľa, pričom však Realizácia hlavných aktivít Projektu musí byť ukončená najneskôr do uplynutia stanoveného obdobia oprávnenosti podľa právnych aktov EÚ, t.j. do 31. decembra 2023. **Závazný výklad RO pre OP EVS k implementácii projektu v súlade s definovanou podmienkou poskytnutia príspevku č. 2.9.5 „Časová oprávnenosť realizácie projektu“ výziev na DOP:**

- I. **V rámci DOP implementovaných v režime zjednodušeného vykazovania výdavkov sú projekty implementované výhradne prostredníctvom hlavnej aktivity alebo hlavných aktivít!**
- II. Celková časová oprávnenosť projektu zodpovedá realizácii aktivít projektu podľa Zmluvy o poskytnutí NFP a tá je v rámci zjednodušeného vykazovania výdavkov rovná realizácii hlavných aktivít projektu podľa Zmluvy o poskytnutí NFP.
- III. **Maximálna doba realizácie (hlavných) aktivít projektu môže byť v súlade s definovanou podmienkou poskytnutia príspevku č. 2.9.5 výziev na DOP 36 mesiacov od nadobudnutia účinnosti Zmluvy o poskytnutí NFP.** V uvedenej lehote musí prijímateľ (v relevantných prípadoch aj partner/-i) ukončiť v rámci realizácie hlavnej aktivity (alebo hlavných aktivít, resp. najneskoršej z hlavných aktivít) všetky činnosti súvisiace s vecnou (odbornou) náplňou realizácie aktivity(-ít) ako aj činnosti projektového, monitorovacieho a finančno-účtovného charakteru vo vzťahu k administrácii projektu na strane prijímateľa (ak je relevantné aj u partnerov). Platí teda, že v rámci realizácie hlavnej aktivity (alebo hlavných aktivít, resp. najneskoršej z hlavných aktivít) všetky činnosti súvisiace s vecnou (odbornou) náplňou realizácie aktivity by mali byť ukončené najneskôr do 33 mesiacov od účinnosti zmluvy a zostávajúce 3 mesiace má prijímateľ na činnosti projektového, monitorovacieho a finančno-účtovného charakteru vo vzťahu k administrácii projektu na strane prijímateľa (ak je relevantné aj u partnerov).²
Prekročenie maximálnej doby realizácie hlavných aktivít projektu (RHAP) nad 36 mesiacov od nadobudnutia účinnosti Zmluvy o poskytnutí NFP môže nastať len pri pozastavení RHAP na základe okolností vylučujúcej zodpovednosť, ktorá bráni v realizácii projektu alebo na základe omeškania Poskytovateľa s vykonaním úkonu alebo postupu, pretože čas pozastavenia RHAP sa nezapočítava do doby RHAP, pričom však aj v tomto prípade platí, že RHAP musí byť ukončená najneskôr

²Týmto nie je dotknutý záväzok Prijímateľa zrealizovať Projekt v súlade s podmienkou poskytnutia príspevku č. 2.9.5 „Časová oprávnenosť realizácie projektu“ a to v navrhnutom harmonograme realizácie (hlavných) aktivít projektu maximálne do 27 mesiacov. **Akékoľvek predĺžovanie realizácie (hlavných) aktivít Projektu nad rámec harmonogramu v uzatvorenej Zmluve o poskytnutí NFP je významnejšou zmenou Zmluvy.**

Ukončením realizácie (hlavných) aktivít projektu sú na Projekte v režime zjednodušeného vykazovania výdavkov automaticky ukončené všetky činnosti, t.j. činnosti súvisiace s vecnou (odbornou) náplňou realizácie aktivity ako aj činnosti projektového, monitorovacieho a finančno-účtovného charakteru. Zároveň aj z hľadiska oprávneného obdobia je ukončením realizácie (hlavných) aktivít projektu ohraničené obdobie vzniku oprávnených výdavkov Projektu (t.j. po ukončení realizácie (hlavných) aktivít projektu nemôžu vzniknúť oprávnené výdavky - mzdy ani za personálne výkony zamestnancov realizujúcich projektové, monitorovacie a finančno-účtovné činnosti).

do uplynutia stanoveného obdobia oprávnenosti podľa právnych aktov EÚ, t.j. do 31. decembra 2023.

- IV. **Oprávnené obdobie na realizáciu oprávnených výdavkov** (t.j. vrátane úhrad oprávnených miezd za oprávnených zamestnancov) je vymedzené nadobudnutím účinnosti Zmluvy o poskytnutí NFP a maximálnou dobou realizácie (hlavných) aktivít projektu, t.j. v súlade s definovanou podmienkou vo výzvach na DOP **maximálne 36 mesiacov od nadobudnutia účinnosti Zmluvy o poskytnutí NFP bez pozastavenia RHAP podľa posledného odseku III. tejto časti výkladu.**
- V. Finančné ukončenie projektu podľa Zmluvy o poskytnutí NFP nastáva úhradou všetkých oprávnených výdavkov – v prípade DOP z uvedených výziev miezd zamestnancov subjektom prijímateľa, tieto výdavky musia byť premietnuté do účtovníctva subjektu prijímateľa v zmysle príslušných právnych predpisov SR a podmienok stanovených v Zmluve o poskytnutí NFP a prijímateľovi bol zároveň uhradený/zúčtovaný zodpovedajúci NFP. Z uvedeného vyplýva, že finančné ukončenie projektu nastáva až v následnom období po ukončení realizácie aktivít projektu.
- VI. **Prijímateľ je povinný** podľa Zmluvy o poskytnutí NFP a v súlade s výzvou (podmienka poskytnutia príspevku č. 2.9.5 „Časová oprávnenosť realizácie projektu) **predložiť poskytovateľovi** – RO pre OP EVS:
- a) **Monitorovaciu správu** s príznakom „Záverečná“ do 30 dní od ukončenia Realizácie aktivít Projektu, čo znamená, že **za žiadnych okolností nie neskôr ako do konca 37 mesiaca od nadobudnutia účinnosti Zmluvy o poskytnutí NFP.**
- b) **Žiadosť o platbu s príznakom** „Záverečná“ najneskôr do troch mesiacov po Ukončení realizácie hlavných aktivít Projektu, a to aj za všetky zrealizované podporné Aktivity, čo znamená, že **bez pozastavenia RHAP podľa posledného odseku III. tejto časti výkladu za žiadnych okolností nie neskôr ako do konca 36 mesiaca od nadobudnutia účinnosti Zmluvy o poskytnutí NFP.**

Pravidlá uvedené v tomto usmernení v kapitole 2.2 majú charakter výkladu, sú platné všeobecne a sú viazané účinnosťou Zmluvy o NFP.